

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Învierea.

Într-o zi de Vineri, sînt vr'o 1877 ani d'atunci, în Vinerea patimilor lui Isus Christos, în Vinerea cînd între aplause și batjocuri a decurs tragedia Calvarului, mare a fost bucuria fariseilor celor fățarnici, că le-a succedat să răstigniască adevărul, că au putut înăduși dreptatea, virînd în mormînt — pe blîndul Nazarinean.

Transpunîndu-ne în acea zi de tristă memorie, imaginea ne arată mica ceată a apostolilor sînd desperați la o parte; parcă ne vijăe ș'acum în urechi tînguirea lor jalnică: *a biruit minciuna*. Eată cum putea fi starea bietilor apostoli atunci cînd ticăloșia își prăznuia triumful.

Dumnezeu, dreptatea desăvîrșită, a prefăcut însă — după trei zile — bucuria blăstămaților în necaz, ear desperarea apostolilor în bucurie. A înviat din morți, pilduind prin aceasta biruința adevărului, zicînd către oamenii tuturor vremilor: nu desperați drepților, nu vă bucurați minciנוșilor nemernici, pentru că adevărul și dreptatea, deși se poate răstigni, ba chiar și înmormînta pe un timp oarecare, nu se va putea însă nimici niciodată: chiar și din mormînt va învia cu mîrire!

Mulți se întrebă însă: Dece îngăduie Dumnezeu asuprirea adevărului, fie și numai pe trei zile?

La aceasta răspund acum, la prăznuirea celei mai mari sărbători, pentru că bucuria tuturor să fie deplină:

Precum se războește în natură lumina cu întunerecul, seninul cu furtuna, așa se

luptă vecinic binele cu răul, adevărul cu minciuna. Decîteori nu se întîmplă, că răul triumfează asupra binelui; decîteori ni-se pare că dreptatea s'a înmormîntat, s'a ascuns ca soarele în umbra unui nour întunecos. Și aceasta trebuie să fie așa, pentru că însuși ziditorul lumii voește că:

*Adevărul să prindă cu timpul rădăcinii
mai afunde, ș'apoi să se vădiască tot mai mult.*

Dacă frecăm aurul, lucește mai tare. Dacă focul e bătut de vînt, crește și se lățește. Copacul bîntuit de viscole, prinde rădăcinii mai adînci ș. a. m. d. Dacă persecuțiunile fariseilor nu ar fi tras atențiunea lumii asupra lui Christos, și a puștinilor lui aderenți, dacă Isus, în predicarea învățăturilor sale n'ar fi întîmpinat pedeci: poporul, care se obicinuește mereu cu toate, n'ar fi gravat în sufletul lor învățăturile lui Christos, și astfel evanghelia s'ar fi nesocotit, spre paguba nespuse a omenirii, încă din fașia ei. Cînd a observat însă poporul, că fiul unui teslar nesocotit din Nazaret este un ghimpe în ochii domnitorului Irod, în ochii popilor și ai fariseilor puternici, cînd a observat că Isus, cutoatecă face numai bine, predică numai pace și dragoste între oameni, este batjocorit, torturat și omorît cu cea mai rușinoasă și josnică moarte, s'a înstrăinat decîte puternicii zilei, alăturîndu-se mereu la mica tabără a lui Christos.

Valoarea și puterea adevărului crește și prinde rădăcinii în păturiile societății omenesci, în proporția mărimei persecuțiunilor ce se îndreptau împotriva lui. Astfel mucenicia

lui Ștefan (primul martir omorît cu petri în Ierusalim) a deschis rîndul la sute, mii și milioane de martiri, cari de bună voe și-au vărsat sîngele pentru Christos, pentru adevăr. Sîngele lor a fecundat și întărit falnica împărăție a creștinismului de azi. Eată cum opoziția ajută cauzei. Eată pentru ce permite Dumnezeu uneori asuprirea adevărului pe un timp oarecare.

Dumnezeu voește asuprirea adevărului și pentru că: *Nu mai astfel se pot vădi înaintea lumii prietini sinceri ai dreptății și ai adevărului.*

Precum aurul adevărat rezistă tuturor probelor, așa numai acela e prietin adevărat, care rezistă tuturor încercărilor, care în mijlocul furtunelor ce se descarcă asupra lui, nu se clatină îndreapta-înstînga, ca trestia bătută de vînt. Valoarea reală a fiecăruia se manifestă numai în momentele cînd e năpădit de ispite și încercări.

Celce apăra și se expune pentru dreptate numai atunci cînd e favorizat de soarte, celce grăește adevărul numai pentru că să fie întîmpinat pentru aceasta cu osanale, știind că pentru expunerea sa nu i-se poate întîmpla niciun rău, acela e ca metalul sunător, dar — fără preț. Iuda a fost fidel lui Christos pînă cînd avea la el punga cu bani. Pilat era nepărțitor pînă ce nu auzise dela Iudei: „nu vei fi prietin Cesarului“.

Cîți Iuda și Pilați nu fățăresc și azi dreptatea. Adevărul va birui, însă, și fățarnicii se vor rușina. Așadar Dumnezeu îngăduie suferința numai pentru întărirea dreptății, ca astfel să se vădiască apoi prieteni

FOILETON.

Cristos o înviat.

În ziua dă Pașei o mamă
Din biserică grăbîsece,
Un sfînt lucru-acas' o chiamă,
Că-i rău dă să zăbovîsece.

Și cum agînsă acasă,
Răsturnă o traistă mare
Dă colaci, în rînd pră masă,
C'un ou lingă fiecare.

Ș'apoi cu voie dăplină
Vătraiu 'n mîni l-o luat,
Dar stătu... că nu-l lumină,
Nici tîmîni' da tîmîniat.

Rău, Doamnie, m'af rînduit;
N'am tîmînie d'un crișar...
Și ăst rău mi-s'o zgomit,
Baș acnu, la dzilte marî.

Nîepoșica ei din pat,
Nîemîncată, dă post suplă,

Dzisă: maică, ț-am allat
Hă 'n arcia asta ruptă...

Bine că ce-ai pomenit,
Spunte-mî cît dă rău ț-a fost?
Șci că Pașilte-or venit,
Scoală și dzi „bogdaprost“:

Să mențese întîni lu moșu...
Șci că dă l-o fi primit
Colacu și ou roșu,
S'o lăsa dă șuscăit...

Dar feciorii mei saraci,
(Unu-l mort ș'unul dăparce),
Doamnte sfince, să lîe faci
Dă Pașei s'aibă și ei parce!

Lu Ion, mort în cătanie,
Luî fi dau ăsta colac;
Pr'altă lumie... cințe șciie
N'o avea... cie să mă fac!

Și lu-al dîn America:
Ăst cu lacrimi frămîntat...
S'aibă toț barem afita
Din *Cristos o înviat!*

Ilie Crăciunel.

Alex. Mocsonyi.

2 — Amintiri. —

În mijlocul nostru e stimabila persoană a d-lui Titu Hațieg, un prietin bun și fost conșcolar al fericitului Alex. Mocsonyi, — d-nul Dr. Gh. Dobrin, un aderent mare și un povătuitor înțelept al generațiunei de azi a tinerilor Mocsonyi, — între noi trăește d-nul Dr. Valer Braniște, istoricul lui Alex. Mocsonyi, omul, care știe și poate să pătrundă în lumea ideală a acestui mare și providențial bărbat. Și mî-ar fi drag, că revocîndu-le în memorie figura lui Alex. Mocsonyi, să-și aducă cu drag aminte de zilele ce dă le-a fost să le petreacă în apropierea acestui mare Român. I-am întîlnit de atîteaori la curțile Mocsonyestilor, unde dinșit aduceau cu ei ce-i mai ales din viața românească a Lugoșului.

Dacă Românii lugojenî n'au dus nicicînd lipsa puterilor de a-și crea un rost în folosul neamului lor, — rostul lor în legătură cu familia Mocsonyi au avut o însemnătate neasemănat de mare. Mî-aduc aminte cum fericitul Bredeanu istorisia scene din viața românească a Lugoșului, și cum învîta pe tinerii Mocsonyi să vină vara pela Lugoș, la vie, să vază și să guste din ospitalitatea veselilor Lugojenî. În cei peste tref ani, cît am stat în această familie, afară de Mitropolitul Mețianu și de episcopii Hossu și Papp — o singurădată

sincerii adevărului, și să se demascheze speculanții cari părăsesc adevărul numai din interese egoistice; înșfîșit *pentruca cuatit mai plăcută se fie învingerea dreptății*. Care avere ne mulțumește, ne îmbucură, ne face a fi mai păstrători, cea cîștigată cu ușorul, sau aceea pentru care a trebuit să asudăm mult? Primăvara e înveselitoare pentru că urmează unei erii friguroase. Dece exilatul reîntors acasă sărută cu drag pămîntul patriei sale? ... Pentru că toate sînt mai dulci, mai plăcute atunci cînd opriți și trudiți am fost pentru cîștigarea lor.

Totașa stăm și cu adevărul și dreptatea. Cucit suferim și jertfim mai mult pentru ele, cuatit, dobîndindu-le, sînt mai dulci, mai prețuite. Cele mai frumoase flori de bucurie cresc deregulă pe rugii spinoși ai suferințelor, și înflor numai dacă au fost udate eu roua lacrimilor noastre. Cu alte cuvinte: Dumnezeu suferă chiar și îngroparea adevărului pe un timp oarecare, dar totdeauna îl va reînvia, procurînd astfel o mai mare plăcere și bucurie celor care cu durere au privit la înmormîntarea lui; îl va reînvia, pentru că să se distingă și prețuiescă cuatit mai mult — prietini adevărului.

Christos — însuși adevărul și dreptatea — a înviat. Se părea că în Vinerea patimilor s'a nimicit adevărul, dar Dumnezeu „nu suferă ca cel curios al său să vadă stricăciune (putrejună)“. (Fapt. ap. II. 27). Înzădar l-au răstignit ticăloșii, înzădar au tăvălit peatra grea pe mormîntul lui, înzădar l-au pecetluit și străjuit, ca putrezind, să nu mai poată reînvia. Toate încercările s'au zădărnicit și se vor zădărnici în toate timpurile, pentru că îngerii lui Dumnezeu, fiind mai tari, totdeauna vor birui pe diavoli.

Și pînăcînd prietenii fideli ai adevărului vor prăznuși veselie serbarea sfintei învieri, potrivit lui se vor cutremura la vestea: „Christos a înviat!“

Aurel Popovici.

Dr. Nedelcu candidat.

Ziua de Duminecă a fost o zi mare pentru Români din Valea Carașului.

Duminecă s'a ținut la *Cacova* adunarea de candidare a deputatului naț. A fost o zi cu adevărat frumoasă, o zi senină, blîndă, ca și sufletul Cărășenilor.

Din Oravița au pornit la ceasul 1¹/₂ d. a.

intelectualii din Oravița-montană și română în 10 trăsuri. La hotarul comunei *Broșteni* șirul trăsurilor s'a sporit cu bravii Broștenenți, cari cei dintîi ne-au ieșit în cale, spre a ne întovărăși în drumul nostru către *Cacova*.

Cu mult înainte de satul Greovaț, ne-au ieșit în cale un banderiu al tineretului din această falnică comună românească. Între hotare ne-au ieșit satul întreg într-o împinare. Preoții bărbați, femeile, moșnegii, copiii, cu fanfara în frunte, ne-au format avangarda la intrarea noastră în Greovaț, o comună dintre cele mai de frunte în întreaga Valea Carașului. La toate casele din ulița mare atirnau ponevi dela ferestri înjos, ca vestitoare de bucurie. Feciorii aclamau de răsună văzduhul, bătrînii lacrimau, femeile zimbeau, copiii alergau. Era o priveliște, și o însuflețire cum nu se poate descrie. În paș am străbătut satul, în bubuitul trecurilor, și între aclamările detunătoare ale mulțimii. Dela Greovaț am înaintat, tot cu fanfara în frunte, și lumea după noi, pînă către *Cacova*. Aici dintr'o lume imensă se desprinde un car cu 4 boi, încărcat cu Români, era carul triumfal, cu doamna Stanca în frunte. Era îndniușător. În acel moment n'a ramas om care să nu se gîndiască la vătavul de pe vremuri al acestui corn de țeară, la neuitatul Toma Stanca.

Clopotele grele dela gîtul boilor par'că sunau a jale după cel retezat din fruntea oștirii de nemiloasă moarte. Ș'acum cu cîtă bucurie ne îndreptam privirile către d-na Stanca, care a sărit în locul bărbatului, să nu-l lase gol.

În *Cacova* potop de omăt, cum nu s'a mai pomenit vr'odată pe aceste plaiuri. Sosiseră deja și bravii Tievănenți, cu satele din împrejurime după ei. Ți-se părea că ești într'un lagăr de pe vremea Romanilor.

Din furnicarul de oameni deodată iese și de pe o tribună, însuflețitul protopop al Oraviței Al. P. Popovici deschide adunarea. După dînsul *Dr. Petru Corneanu* într'o vorbire adinc simțită propune, ear adunarea aclamă în valuri neconținute, de candidat de deputat al cercului Oravița pe distinsul nostru fruntaș *Dr. Ion Nedelcu*. Candidatul, într'o vorbire cuminte, și cu vorbe alese, își desfășură programul, acoperit de salve de urale ale miilor de ascultători.

Au mai vorbit, care din care mai frumos și mai cu vervă, inimosul preot *Petru Birnaz* (*Secas*), adv. *Dr. Mihai Groșianu* și *Gh. Jianu*, după cari președintele adunării P. O. D. protopop *A. P. Popovici* a închis adunarea, dorind tuturor celor d'acasă *tot binele!*

Într'o dispoziție de nedescris, după adunare lumea a început a se împrăștia care în cotro, cîntînd și aclamînd pe iubitul candidat, pe care pînă și străinii, văzînd atîta alipire și atîta dragoste ce o are poporul pentru dînsul, îl apreciază, fiindcă cum se știe, numai un om cu calități poate s'ajungă atît de stimat și iubit de popor.

Rap.

IGIENĂ.

Ofița.

Ofița era cunoscută și în vechime. Pînăcînd nu am cunoscut cauzele boalei, eram neputincioși față de această boală înfricoșată, care a secerat și seceră în fiecare an sute de mii de vieți. Nemuritorului profesor *Robert Koch* i-a succés a descoperi ființe mici, așa numiți bacili ai ofiței, pe cari nu îi vedem cu ochiul liber, ci numai prin sticla măritoare, ce se numește microscop.

Ofița e una dintre cele mai primejdioase boale. Ea nu cruță nicio țară, nicio vrîstă, așa că în vrîsta dela 16—60 ani tot al treilea om moare de ofiță (tuberculoză).

Cauza acestei boale, numai atîta voesc să amintesc, e bacilul ofiței. Acest bacil formează mai întîi un noduleț mic numit turbecul. Prin contopirea mai multor nodulețe se naște un ulcer (rană) mic, care se lățește lafel mai departe. Dacă ulcerul se lățește, nu numai la suprafață, ci și în afunzimea plămînilor (jigheritelor), atunci se face o gaură numită cavernă.

Bacilul ofiței se poate așeza în oricare organ, formînd un tubercul în creier, în artere, în glandulele limfatice, în piele ș. a. m. d. Mai adeseori se îmbolnăvesc plămîni și glandulele limfatice (momițe la gît), ear îmbolnăvirea acestor din urmă e cunoscută sub numirea de scrofuloasă, mai cu seamă la copii.

Mai întîi se îmbolnăvesc virfurile plămînilor de ofiță, din cauză că în ele pătrunde puțin sînge și puțin aer. Ofița se poate lăți prin organele de respirație, prin drumurile limfatice și prin vasele de sînge. Că prin cari din acestea se lățește mai des, părerile sînt diferite. Dacă se lățește ofița prin vasele de sînge ale plămînilor, atunci se ivesc vîrsările de sînge. Dacă se deschide un vas de sînge mai mare, atunci vîrsările de sînge sînt primejdioase; dealtăparte vîrsările de sînge au și o parte bună, căci e simptomul (semnul) cel dintîi al unei ofițe a plămînilor. Dela plămîni

numai pe fericitul *Dr. Aurel Mureșanu* și pe d-nul *Petrea-Petrescu* din Brașov i-am văzut venind în casele *Mocsonyilor*, dar cu atît mai des veniau *Lugojeni*.

În timpul din urmă *Alex. Mocsanyi* nu mai lua parte la conferințele naționale, dar fericitul *Brediceanu* la întoarcerea sa dela *Sibiu* întotdeauna se abătea pela *Birchiș*, să aducă veste autentică despre cele întîmplăte acolo.

Ne pomenim odată, că pe o cărare din parcul dela *Birchiș* apare figura senină a *Brediceanului*. Par'că umbla fără de nicio grijă pe acele cărări; pașia încet cu pălăria în mină. Cine ar fi crezut că acest om sosește acum de departe, dela *Sibiu*! Cum nu avizase pe nimeni, și ne aflînd trăsura la gara *Soborșinului*, a apucat-o pe picioare pe poteci, peste hotare, și prin pădure, pînă la *Birchiș*, o cale de 10—12 kilometri.

Referitor la d-l *Tit Hațieg* mi-aduc aminte de un lucru hazliu. Venise la *Birchiș*, în nu știu ce afacere, și cum d-lui *Hațieg* îi place să filozofeze, ajunge vorba și despre *materie*, adică ce e materia? „Etwas über die Materie“ cum zicea fericitul *Mocsanyi*. Era în pipatorul din *Birchiș*; de față doamne, foștii mei elevi *Alexandru* și *Petru*, pe atunci gimnaziști de clasa a VII. Și clar, nespun de clar, vorbea *Alex. Mocsanyi*. D-nul *Titu Hațieg* punea din greu la întrebări și-i plăcea să contrazică. Mult a vorbit atunci *Alex. Mocsanyi*

despre materie. Îl înțelegeam bine și eu, chiar și elevii mei înțelegeau esența lucrurilor, numai d-nul *Hațieg* nu putea fi convins, necum învins, în vederile lui. În-de-seară trăsura stetea gata de plecare înaintea ușei, dar *Mocsanyi*, dornic de a-l face să accepteze părerile sale, rugă pe d-nul *Hațieg* să petreacă și seara la *Birchiș* și numai dimineața să plece la *Lugoj*. Nici seara aceea n'a fost de ajuns, ca d-nul *Hațieg* să se dea învins. Mîinezi, la dejun, *Alex. Mocsanyi* mai face o ultimă încercare cu d-nul *Hațieg*, dar fără rezultat. Atunci cu zimbet plin de bunătate i-a zis *Mocsanyi*:

— Dacă nici acum nu vrei să mă înțelegi, — gehe zum Teufel!

Și d-nul *Hațieg* și-a luat drumul spre *Lugoj*.

Cînd era vorba de o expresiune neaoșă românească, *Mocsanyi* se adresa d-lui *Braniște*, care a tradus din nemțește tot ce a scris *Mocsanyi* în anii din urmă.

Cît val a făcut odată o singură vorbă la *Birchiș*!

Era ultimul articol mare de jurnal „Curentul nou“, apărut mai întîi în coloanele „Drapelului“, și combătut de fostul deputat dietal *Dr. Vasile Goldiș*, în articolul „Politica dela *Birchiș*“ din „Tribuna“. Era vorba în acel articol de „Wetterkanonen“. Numirea românească nu o cunoștea nimeni. Ne-am adresat apoi telefonice la redacția

„Drapelului“ și doctorul *Braniște* a fost nănașul cuvîntului „tun de furtună“, numire acceptată și apoi folosită la *Birchiș*. Altcum d-nul *Braniște* avea de lucru cu gramatica română, cînd venia pe acolo; tinerii și bătrînii îl asaltau cu întrebările.

O altă întîmplare cu d-nul *Braniște*. Era la masă la *Birchiș*. *Alex. Mocsanyi* pînă ceialaltî mîncău, spunea glume, căci prînzul — un prînz foarte frugal — îl luase singur. *Mocsanyi* spunea o glumă foarte suceasă. Din întreaga societate d-nul *Braniște* ridea mai cu poftă.

— Nu cunoști gluma? îl întreabă *Mocsanyi*.

— Nu — răspunde *Braniște*.

— Am citit-o în „Drapelul“ — i-a răspuns *Mocsanyi*, ear directorul „Drapelului“ a ramas „paff?“

Contactul dintre *Mocsanyi* și *Lugojeni* a ramas din tinerețele lui și pînă la moarte neștirbit. *Lugojeni* erau oamenii, pe cari se răzima încă, cînd după încercările memorandiste tribunisti îl porecliau de maghiaron.

Cît de cu drag își reamintea de marea și prima adunare a „Asociațiunii“ pe pămîntul *Băntului*, la anul 1896, la *Lugoj*. Discursul superb de atunci a lui *Alex. Mocsanyi* e un capdeoperă, și cu drag și-a adus întotdeauna aminte de aceia mare, grandioasă manifestație culturală a Românilor *bănățeni*. La anul 1902 veniam cu bătrînul

oftica poate să treacă la celelalte organe; ori la gîtlej prin flegma care conține baciliu ofticeu, ori la stomac prin mațe, prin înghițirea flegmei, ori în celelalte organe prin transportarea bacililor prin vasele de sînge. Chiar și în piele pot pătrunde baciliu ofticeu, cu deosebire în față, unde produc oftica pielii, așa numită lupus.

Oftica poate dura mai multă ani. În dezvoltarea ei, în orice stadiu, se poate vindeca prin cicatrizare și prin calcinare. Cucit o cunoaștem mai de timpuriu, cucit mai de timpuriu luăm măsuri încontra ei, cucit mai sigură e vindecarea.

Pânăciind nu am știut cauza și molipsirea boalei, s'a crezut că ea se lățește prin moștenire. Așa s'a explicat mai ușor că în unele familii generații după generații au perit de oftică. Astăzi scrutații stau pe alt punct de vedere, că germenii boalei nu se moștenesc, — ceiace foarte rar se întîmplă — ci dezvoltarea tîrzie a corpului e prielnică germenilor, și aceasta o numim dispoziție. Laicilor e cunoscută moștenirea tristă a candidaților de oftică, așa că avînd un gît lung, coșul pieptului lung, îngust și turtit, spatelul de parte deolaltă stau ca două aripi.

Oftica se câștigă prin slăbirea corpului și anume: prin morburî grave, cum sînt aprinderea de plămîni, influența, prin nașteri urmate una după alta, prin lăptare prea îndelungată, prin nutriție, prin traf neregulat, prin griji, prin beție, prin însurături prea timpurii și multe alte cauze, potrivite de a reduce puterea de rezistență a organismului.

Cum străbat baciliu ofticeu în corp?

Străbat prin respirație, prin mîncare prin rănirea pielii și a mucoasei. Mai adeseori se lățește prin respirație ori cînd ajunge flegma uscată a ofticoșilor amestecată cu praf în plămîni, ori cînd stăm în imediata apropiere a ofticoșilor, atunci un strop de flegmă, cînd vorbim sau strănutăm, stă în aer cîtuva timp. Un scuipat de-al ofticoșilor conține milioane de astfel de bacili. Ne putem dar face o icoană în ce primejdie e celce stă în nemijlocită apropiere cu astfel de morboși.

E o fericire pentru omenire că baciliu ofticeu la lumina zilei au o viață foarte scurtă și că în afară de corpul omului și în al animalelor, nu se pot înmulți. Ocupările în localurile închise, unde se dezvoltă mult praf, și dacă sînt rău aerisite, acolo se produce catarul și aprinderi ale organelor de respirație, mai cu seamă cînd lucrul cere ca să luăm o astfel de poziție, ce ne împiedcă resuflarea. Atunci baciliu ofticeu găsesc un teren prielnic pentru dezvoltarea boalei.

Lățirea ofticeu prin mîncare se întîmplă așa că ori mîncăm împreună cu cei ofticoși, atunci flegma în formă de strop ajunge în mîncare, ori că folosim comun furcișia, lingura farfurii (taierul) sau chiar și lingura de comunicat. În fine chiar și sărutarea în gură lățește oftica, și deaceia să lăsăm în pace copii, să nu-i sărutăm în gură. Ear pentru a apăra copii de cei cari au poftă de a săruta, să folosim ca în Anglia pe bandelela (panglica) pălăriilor inscripția „nu mă săruta“.

acasă la Birchiș dela adunarea generală a „Asociațiunii“ dela Oravița. Întrebat de doamna la sosire, cum și-a petrecut la Oravița, Mocsonyi a răspuns scurt: — „Nu a fost ca la Lugoj!“. — Ce păcat că Oravița, divizată și pe atunci în sute de tabere, nu s'a silit să se pregătească mai bine pentru aceia mare serbătoare națională!

Flamura neamului nostru, dornică de a afla acolo un cuib de vultur, încălzit de proverbiala însuflețire a Românilor din Valea Cărașului, zădarnic căutat-au atunci această însuflețire, căci nu a aflat-o. Cei trei membri ai familiei Mocsonyi decepționați s'au întors acasă dela Oravița.

Afară de o singură ședință de comitet a „Asociațiunii“, la Sibiu, Alex. Mocsonyi de atunci încoași și până la moarte n'a mai luat parte la nicio adunare.

L-am văzut mai întîi într'o noapte de toamnă tîrzie: Eram prefectul nepoților săi Alexandru și Petru, pe atunci studenți de cl. V. gimnazială la popii piariști din Budapesta.

Era seara tîrziu deja, mai tîrziu decît altădată; ne retrăseserăm în dormitoare povestind frumoase nimicuri, lucruri de vinătoare, și așteptînd să sosiască Alex. Mocsonyi; ne avizase că vine. În fine a sosit.

Ear modul cel din urmă de lățire e că baciliu ofticeu pot intra prin pielea rănită, sau prin mucoasă. Înlocul unde pătrund acolo se poate naște un ulcer (rană) ofticos, de unde se pot lăți mai departe prin căile limfatice. Acest mod de lățire se întîmplă mai cu seamă la copii. Copii se joacă cu predilecție pe pămînt, podele unde au scuipat ofticoși. Acest scuipat se lipește de mîni, de față, de jucării, și astfel pătrund în ranile mici ale feței. De aici prin zgîrîtură se oculesc mai departe, și astfel se naște exantemul scrofulotic. Baciliu ofticeu zgîrîndu-ne cu degetele, ajung în nările nasului, în gură și prin mucoasă ajung în mandule, ear de aici în glandulele limfatice cele mai apropiate. *Scrofululele copiilor nu este altceva decît o oftică a glandulelor limfatice, și astfel sînt prevestitoare ofticeu.* Există astăzi o direcție modernă în medicină, chiar cei mai mulți susțin, că la jumătate din omenirea întreagă încă în copilărie se dezvoltă oftica, și pretind că deja atunci să grijim a combate această boală urîță.

Cum ne putem apăra de oftică?

Înainte de toate să ne îngrijim de piele. În toată ziua să ne spălăm corpul dela cap până la picioare, sau să-l frotăm cu o cârpă umedă, după aceea să-l ștergem cu una uscată; și cucit ne obicinuiim cu apa rece, caulfita e mai bine.

Funcția pielii e de o însemnătate foarte mare, deoarece ea regulează predarea căldurii corpului. Frotarea cu apă produce o reacțiune promptă a nervilor și a vaselor pielii. Atît nervii cît și vasele de sînge învață foarte iute a se acomoda schimbărilor temperaturii, ne păzește de a perde căldura și de a ne reci, și totodată ne conduce la oțelirea corpului. Oțelirea corpului are o însemnătate foarte mare, căci nu numai că ne apăra corpul de morburî, ci întărește inima, circulația sîngelui devine mai puternică, respirația mai adîncă, mistuirea și oxidarea mai bună, și în fine îmbunătățește desărcinarea răunchilor prin îmbunătățirea funcției pielii. Apa bine întrebuințată influențează în mod folositor asupra funcției fiecărui organ, și astfel asupra întregului organism. *Îngrijirea pielii și oțelirea corpului trebuie să o începem încă cînd sînt copii mici.*

Dacă îndatinăm copii cu apă, atunci îi învățăm să fie curași, și că ce însemnătate are curățenia, o știm dacă ne gîndim că prin cite drumuri pot străbate baciliu ofticeu în corp.

E foarte folositor să dedăm copii la sporturi igienice, pre cei ce nu umblă la școală să-i lăsăm să se joace în aer liber, ear ceice umblă la școală, să facă gimnastică, exerciții de mușchi, excursiuni, să patineze, să înoate și să se sanieze. O dispoziție trupească slabă se înlătură mai curînd în copilărie decît în vîrstă de 13—16 ani, și niciodată la finea procesului de dezvoltare, adecă la 24 ani. Sportul igienic, făcut cu pricepere, este dușmanul cel mai mare al germenilor ofticeu. Nu este alt mod mai bun pentru a ne păzi și apăra de oftică. Apărarea încontra acestor boale ne întărește încontra altor boale. Un proverb latin

În ușa vestibulului l-am văzut mai întîi. Mî-a întins mîna strîngîndu-o pe a mea cu putere, și cu multă bunăvoință m'a întrebat cum trăim. Am vorbit atunci despre elină, în care elevii mei abia erau la începutul începutului. Spunîndu-i că din stilistică studiem tocmai „chria“, mînezi ne-a vorbit în această materie limpede și frumos. Mînezi seara am fost în opera „Lohengrin“, a treia zi s'a reîntors acasă. Am rămas cu impresia, că Alex. Mocsonyi e un om foarte blind, foarte bun.

Tot în acele chilii l-am mai văzut odată în primăvara anului următor. Mistuit de un morb învechit, tatăl elevilor mei, Eugeniu, fratele lui Alexandru, zăcea greu morbos. Era tocmai serbătorea Rusaliilor la catolic. Băeții încă dormiau, cînd pe neașteptate a intrat Alex. Mocsonyi în dormitorul meu. M'a tras la o parte șoptîndu-mi:

— Săracul domnul Geni a murit! — apoi a izbucnit într'un hohot de plîns.

Niciînd nu mi-s'a dat să văd puterea zdrobitoare a morții triumfînd atît de tare! El, filozoful, care a judecat întotdeauna lucrurile așa cum sînt, stăpînite de neînduplecatele legăle firei, într'o clipă s'a prăbușit cututul d'atîta durere.

Tristețea aceasta nu l-a mai părăsit până la moarte.

Dr. Ilie Gropșianu:

zice, că în corpul sănătos e minte sănătoasă. Sănătatea corpului e rădăcina și a puterii spirituale. După părăsirea școalei nu ne-ar fi ertat să încetăm cu exercițiile igienice. Exercițiile trupești să le continuăm mai departe pentru a ajunge un anumit scop, adecă să ne îndatinăm la o ținare dreaptă, prin ce întărim și mai bine mușchii pieptului și ai spatelui, dezvoltîndu-se mai bine și inima și plămînilor. Serviciul militar întărește corpul, îl putem considera ca o continuare și o dezvoltare sănătoasă a exercițiilor trupești.

Spre a ne întări corpul împotriva ofticeu, e delipsă să ne îmbrăcăm în mod corăspunzător, să ne hrănim bine, și să avem locuințe sănătoase.

Pentru oamenii îmbrăcămîntea are acel scop, că în prima linie, să le scutiască corpul de a pierde prea mare căldură.

Îmbrăcămîntea trebuie să se potrivească fiecărui anotimp, fiecărei vremi, și totodată să reguleze și căldura pielii. Să nu fie prea caldă, căci prin aceia împiedcă predarea căldurii, asudăm, și prin aceia sîntem supuși recelii. Să nu fie prea ușoară, căci perdem prea multă căldură, și ne recim. Dacă odihnim și nu lucrăm, să ne îmbrăcăm mai călduros decît cînd facem mișcări; dacă lucrăm în liber, mai ușor, decît cînd ședem în chilie. Îmbrăcămîntea prea îngustă e primejdioasă, pentru că împiedcă primenirea aerului între haine și piele; astfel împiedcă oxidarea corpului, ear ca urmare pielea se dedă prea puțin cu temperatura aerului dinafară și cu receala, corpul se moleșește, și astfel este expus diferitelor morburî provenite din receală.

Să ne păzim de hainele udate. Dacă sîntem udați, atunci să ne mișcăm și să căutăm cît mai îngrabă să ne primenim cu haine uscate, dar înainte de toate să nu uităm niciînd a ne freca bine pielea și să ne încălzim. Hainele ude ne cauzează o recire prea repede a pielii și corpul perde prea iute căldura. Să ne ținem hainele curate, să ne primenim adeseori albiturile, mai cu seamă cămașa de peste zi să o schimbăm cu cămașa de durmit.

Cum să ne acoperim noaptea cînd dormim, e tot aceia ce am amintit la acoperirea de peste zi a corpului.

Cu ce ne acoperim, să nu fie prea călduros, căci nu se primenește aerul ce înconjoară corpul, și astfel corpul diminează este înconjurat de aerul în care ne-am culcat seara. Aerul proaspăt, rece să pătrunză în chilie de durmit, că astfel pătrunde în plămîni oxigenul, pe care chiar și în somn îl predă sîngelui și țesăturilor, ear urmarea e că ne face să dormim bine, strebate prin acoperimint la piele, și ca o scaldă de aer, asemenea ca și o scaldă de apă, ne oțelește tot corpul.

Ce privește forma hainelor, numai atîta voesc se amintesc, ca să înconjoare corpul liber și să nu fie prea strîmte. Să nu purtăm praștii, nici corsete, și nici gulere înguste. Dacă respirația e liberă și circulația sîngelui e împiedecată, atunci urmarea e că organele respective mai ales ale corpului tîner, nu se dezvoltă cum se cade.

O rolă foarte însemnată joacă nutriția încontra ofticeu. O nutriție unilaterală și necorespunzătoare ne slăbește, ori ne îngrașă prea tare. Dacă sîntem prea grași, atunci mușchii inimii sînt împiedecați în funcționarea lor, dacă lucrăm în greu, sînt prea încordați, așa d. e. la boale cu ferbințeli mari deodată poate inceta de-a mai lucra. Un corp slăbit are o putere de rezistență mică față de toate morburile, și astfel e prielnic pentru dezvoltarea ofticeu. E foarte greu a face o regulă cît se mîncăm, căci asta depinde dela etatea dela sexul, dela mărimea și dela greutatea fiecărui om. Un om normal, crescut și hrănit normal, are aproximativ să cîntărească atîția kilogrami, cîți centimetri are preste un metru.

E foarte puțin cunoscut, că mistuirea — se începe deja în gură. Scuipatul (Balele) are nu numai proprietatea de-a mistui amilul, ci dimicâ mîncările, cari apoi dărăburite bine, au să ajungă în stomac. Pentru a dimica mîncările bine, trebuie să avem dinți sănătoși. Spre a avea dinți sănătoși chiar din copilărie trebuie să ne îngrijim de ei. Dinții stricați trebuiesc scoși, dacă nu se pot plomba, căci astfel se lățește cariesul (putrăzirea) dinților. Dacă avem dinți răi, atunci nu putem dimica mîncările, și astfel ajung nedărăburite în stomac și totodată se dezvoltă materiile putrezitoare. Mîncările rău dimicate se mistuesc rău de suc stomacului și al mașelor, ear partea cea mai mare iese din corp ca nemistuită. Astfel oamenii nu mîncă economicște.

Dr. I. Fometescu.

Din imperiul ochilor.

Sprincenele sînt frumoase, cînd sînt subțiri și arcate. Anatomul vienez Hyrtl le ține de frumoase și pe cele în forma de S, și ne spune cum Chinezii își rad sprincenele ca să rămînă ca firul de subțiri, alții le lungesc chiar spre tîmple în mod artificial, ceiace și Lavater găsește că-i frumos, nu însă cînd sînt confluențe deasupra nasului. Arabilor din contră le place să fie confluențe, la femei în-adevăr sînt picante, numai că odinioară se considerau de un semn sigur al vrăjitoarelor.

La persoane obosite de mîhniri, dureri, amor etc. se arată un cerc vînat la rădăcinile pleopelor, mai cu seamă la cea de din jos, ceiace vine de acolo, că o vîna, ce curge în acel loc, devine mai transvisibilă.

Mimica depinde așadar în cea mai mare parte dela *părțile feței* dimprejurul ochilor. Duchenne a făcut experimente frumoase în această privință (Mecanisme dela fisionomie, 1862). Electrînd diferiți mușchi ai feței, a obținut diferite expresiuni minice, fără ca ochiul să ia parte la aceste variațiuni, ceiace se poate observa și la persoane mascate, ori la femeile turcești, unde ochiul nu descoperă nimic ce se petrece în inimă, ci are tot un aspect țintit.

Semiotica (1) ochilor avea odinioară o însemnătate mare, mai cu seamă dela Ipocrate începînd, medicii se siliu să cunoască boalele din interiorul omului după aspectul ochilor și al feței, etc. Și în timpul nostru pretînd unii a cunoaște de pe ochi toate boalele din corp, dar aceștia sînt adevărați mistificatori și șarlatani ai lumii credule (d. e. Péczeli, Cérébroscopie), în-contră cărora și legile sînt prea slabe. — Ca să nu trec de părțitor, recunosc că sînt cazuri în cari chiar și la distanță, poți cunoaște unele boale din corpul omenesc. Astfel cînd cineva „dă ochii peste cap“, e semn că și-a pierdut conștiința, pătîmind de o boală serioasă; cînd pelîngă alte simptome epileptice, pupilele sînt dilatate, putem conchide, că respectivul nu simulează, ci în fapt suferă de epilepsie; ear cînd ochii se painjinesc, își perd luciul, și bolnavul nu mai cunoaște pe nimeni, e semn că în interiorul ochiului s'a produs o anemie letală.

Dr. Gheorghe Grăiniceanu.

ECONOMIE.

Terenul băncilor noastre.

În ținuturi românești am înființat mai multe institute, cari fără excepție progesează în mod îmbucurător. În ținuturi nelocuite de Români n'am înființat bănci și nici nu ne vom îmbulzi. Străinii însă au înființat institute destule în ținuturi românești, exploatănd terenul. Și în prezent fac fonduri de rezervă, împărtășesc dividende din sudoarea sârmanului nostru popor.

Dar nu ne importă ce-a fost. Vina nu e a noastră, dar ne doare ce se întîmplă în prezent cînd și noi avem bărbați evalificați, bărbați onești, cari ocupă posturi frumoase la cele 200 de institute românești.

Deviza noastră ar trebui să fie *Teritoriul nostru să fie al nostru, avînd să servim clientela cinstită și atînci poporul nu se va mai îndepărta de noi.*

Cu durere însă trebuie să constatăm următoarele: Băncile străine fac filiale în pragul băncilor românești. Noroc însă că poporul e rezervat față de întreprinderile lor. Le-a succes însă să se folosiască de o nouă apucătură, și anume își află câteva coade de topor, cari bat toba că „se mai face o bancă românească“. Subscriu cite 100—200 de acții, și totălitea subscrisă și banca străină, pe care o botează *Cassa de păstrare din X*. La banca aceasta aleg în direcțiune bărbați fruntași, cari fiind acționari, și deci interesați cu averea lor, lucră pentru prosperarea institutului nou, și fără ca să-și dea seama de serviciile ce le fac altora, fac propagandă, lucră și persiadează pe cunoscuții lor pentru institutul la care au ajuns și ei *domni*. Asta se întîmplă des. Cunoaștem exemple cum institute străine au înființat și înființează mereu bănci afiliate, numai și numai cu scop de a ocupa terenul băncilor românești.

Bănatul e arena de luptă. Și dacă nu ne deșteptăm încă, vom plînge amar odată, căci lupta de a ocupa terenul nu e exclusiv îndreptată numai în-contră băncilor, ci și în-contră altor întreprideri economice d'ale noastre.

Maî ales în Bănat s'au năpustit asupra institutelor noastre, cum nu s'au mai năpustit nicăiri

în alt colț al țării noastre. Între astfel de întreprideri oare nu se poate socoti ca sosit timpul să ne tragem odată seama cu ceice cochetează în lături? Ar fi vremea să o rupem cu nepăsarea noastră tradițională, și cu aristocratismul nemotivat al unor bărbați d'ai noștri, chemați ca prin talentul și activitatea lor să conlucre și pentru deșteptarea simțului de solidaritate economică. Cu altă ocaziune vom vorbi despre metodele prin cari am putea să ne apărăm și să ne păstrăm terenul locuit de Români.

Simeon Popescu

FELURIMI.

Cometa lui Halley. Pentru cometele ce s'au arătat în vechime și în vrîsta de mijloc însemnările Chinezilor sînt cele mai bune. Cometa lui Halley s'a arătat la 240 în. de Chr., cînd Romanii au înfrînt pe Cartaginezi. În 163 în. de Chr. cînd Iada Machabeul a luat Ierusalimul; în 87, pe vremea războiului civil la Roma; la 12, cînd a murit Agrippa, ginerele lui August și Drusus a căzut în Germania. Cometa din 66 d. Chr. ne-o descrie Flavius Josephus; pe cea din 141, Chinezii. Dion Cassius ne descrie pe cea diu 218; Chinezii pe cele din 295 și 373. Tot cometa lui Halley era pe cer, cînd Aetius a bătut pe Atila în cîmpiile Catalaunice la 451 d. Chr. În 526 a fost cometă și ciumă; în 610 au socotit-o ca prooroitoare a arătării lui Mohamed; în 684 au însemnat-o Chinezii; la 760 i-au zis „arboarele cel mare“; în 837 a fost întîmplată cu alte 2 sau 3; în 913 cu una. Cometa din 989 o pomenesc Chinezii, Anglosaxonii și Saracini. În 1066 a fost foarte strălucitoare, îi ziceau „varga lui Dumnezeu“, și s'a crezut că a prevestit lupta dela Hastings, unde Normanzii au biruit pe Anglo-saxonii. În același an a murit împăratul Constantin Ducas.

Un covor brodat din Bayeuse, lucrat de Wilhelm, cuceritorul Angliei, niște inși privindu-o și dedesubt e scris: Isti mirantur stellam. Chinezii au văzut-o în 67 de zile. În 1145 s'a arătat cu lumina slabă galbenă. În 1223 Chinezul Matuoanlin și abatele Wawerley ne vorbesc de o „stea frumoasă cu coada mare“. În 1301 a fost foarte luminoasă; în 1378, nu prea; în 1456 era ca un ochi de bou și ca „o coadă de pînă“. — Norodul a pus-o în legătură cu luarea Constantinopolului. Tot ea s'a arătat în 1531, 1607, 1682, cînd Halley a prorocit întoarcerea ei pela 1759. Apoi în 1835 și 1910.

CRONICA.

Instalarea Prea Sfinției Sale Arhiepiscopului nostru Dr. Miron E. Cristea se va face, nu la Sf. Gheorghe, ci la Dumineca Tomii, la 8 zile după Paști. Dupăcum va arata programul festivităților, ce se va publica zilele astea în ziare, Ilustritatea Sa va sosi la Caransebeș Sîmbătă d. a. la 5 ore, deci ar fi bine că ceice vor lua parte la această mare sărbătoare, să sosiască de mai înainte la Caransebeș. Dela Oravița va merge Sîmbătă dimineața un tren separat. Ceice doresc a călători cu separatul, să se însinue din bună vreme aici la adv. Dr. Mihail Gropșianu. Comitetele parohiale să nu întîrzie a delega pe reprezentanții comunelor bisericesti. Pentru serbarea instalării se arată din toate părțile cel mai viu interes. Va fi o grandioasă manifestare care va împodobi istoria diecezei noastre.

† Preotul Simion Popovič din Racovița, tatăl prietenului și colaboratorului nostru Aurel Popovič din Tievani, a încetat subit din viață. În mormîntarea i-s'a făcut în Joia-mare. Transmitem întristatei familii sincere condoleanțe.

Joi înainte de Florii s'a ținut aici în școala primară din localitate sinodul protopresbiteral ort. rom. al tractului Oravița. După mîntuirea ordinii de zi, sinodul a luat act, eternînd la procesul verbal bucuria credincioșilor, că grație Prea bunului nostru Monarh, alesul Arhiepiscop al mult cercatei noastre dieceze, a fost întărit, trimițîndu-i-se și o telegramă de felicitare din siml sinodului.

În Rusia a fost descoperită o mare conjurație în-contră țarului.

Pe lina Eger-Putnok un taur înfuriat s'a repezit cu coarnele într'un tren, care apucîndu-l sub roate, a deraiat.

Marel poet norvegian Björnson a încetat din viață.

La Budapesta un funcționar de 52 de ani a luat în căsătorie o fată de 12 ani.

Marele literat umorist Mark Twain din America a murit.

Propaganda catolică în România a fost înăbușită la vreme.

Balonul „Delitsch“ din Bitterfeld a fost trîznit.

Ar fi de dorit că la festivitățile din Caransebeș să participe și un grup de Bușani-Olteni în porturile lor istorice.

Învățătorul Silviu Verca (Racașdia) cu d-șoara Lucreția Belca, fica învățătorului Ivan Belca din Ciuchici, fidațați. Multe felicitări!

Secretarul nostru conzistorial, d-nul Cornel Corneanu, a făcut doctoratul în teologie la universitatea din Cernăuș. Sincere felicitări.

La Gataia s'a înființat o bancă românească „Ancora“ s. p. a. care are o sublimă menire în acele părți cu destulă pulsație, și dor de înaintare. Din toate părțile ni-se vestește că „Ancora“ va prinde rădăcini puternice la Gataia, unde demult s'a simțit lipsa unui institut de bani. Inseratul de pe pag. 8 arată cărările pe cari a apucat acest nou-șezămînt economic românesc. Într'un ceas bun!

Mine, în Dumineca Paștilor, arangează „Reuniunea de cîntări și cetire“ din Ciclova-montană concert și teatru împreună cu joc în localul Bereriei. Poinmine, în Lunia Paștilor, va da Fanfara plugarilor din Vranii o mare petrecere împreună cu teatru și joc într'un local al caselor marelui proprietar Eugen Gerubel. Tot în Lunia Paștilor concert și teatru în sala otelului V. Kokesch din Sasca-mont. Vineri, în ziua de Sf. Gheorghe va arange Reuniunea gr. or. de cîntări și cetire „Doina“ din Cacova un festival împreună cu cîntări, teatru și petrecere cu joc. Ear Sîmbătă viitoare concert și petrecere cu dans a Reuniunii rom. de cîntări din Timișoara în „Sala Bereriei“ d'acolo.

Pentru îngrășarea vitelor, se capătă un admirabil praf, ce se pregătește aici în Oravița în farmacia „La Sf. Gheorghe“. Leacul acesta în-grășă caii, vite cornute, și porcii, apărînd animalile preventiv de orice beale.

Bibliografie.

A apărut și se află de vinzare la autor în Gyirok, cu prețul de cor. 150, o carte nouă a zelosului preot D. Voniga:

„Mizerie, Boală, Crîmă și Degenerare“, sau „Alcoolismul și urmările lui“, din punct de vedere economic, igienic, moral și național. Tipar bine îngrijit la „Tipografia nouă“ din Orăștie. Subiectul, care dealtfel preocupă mai toate cercurile intelectualilor noștri, e destul de puternic pentru ca o carte atît de folositoare să nu rămînă necitită.

Invitare.

P. T. acționari ai „Caset de păstrare s. p. a. în Oravița“ sînt invitați la

Adunarea generală extraordinară ce se va ține Duminecă în 22 Mai 1910 la 2 ore d. a. în casa institutului.

Ordinea de zi:

1. Propunerea direcțiunii pentru ridicarea capitalului societății.
2. Schimbarea ȘS-ilor 1—6, 8, 12, 8, 12, 13, 16, 17, 20, 35, 36, 42, 45, 46, 48, 50, 61—64, 67, 72, 90, 92, 100, 102—122, 124, 127—129, 131 și 132 din statute.
3. Alegerea douor acționari pentru autentificarea protocolului adunării generale.

Oravița, 19 April 1910.

Direcțiunea.

(Nota). P. T. acționari cari nu pot lua parte, pot fi plenipotențiați prin acționari-plenipotențiar. Fiecare acționar în numele său și al plenipotențiarului său nu poate exersa mai mult de 10 voturi.

Editor proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor responsabil: Alexandru Purgaria.

AVIZ.

Prin aceasta anunț P. T. public, că farmacia mea „La vulturul negru“, ce stă de 92 ani în stăpînirea familiei noastre, am predat-o în posesia fiului meu

Max de Knoblauch

care, ca farmacist diplomat, de 25 de ani a fost colaboratorul meu.

Dînsul încă își va da silința să-și câștige aceeași încredere la p. t. public d'aici și din împrejurime, și fiind la înălțimea chemării sale, va purta cea mai mare grijă de a o conduce și mai departe pe aceeași bază reală. — Totodată mulțumesc pentru bunavoința și încrederea ce mi-s'a dat aici în piața Oraviții în cursul activității mele de 56 ani și sînt rugător ca și fiului meu să i-se dea în aceeași măsură toată încrederea și bunavoința de care am fost învrednicit eu, care signez

Cu toată stima

August Karl de Knoblauch
farmacist diplomat.

P. T.

Am onoare a aviza p. t. public din localitate și împrejurime, că acum am luat în primire farmacia tatălui meu

August Karl de Knoblauch

la care am conlucrat 25 ani de zile ca farmacist cu diplomă.

Îmi voi da toată silința, ca conducînd și mai departe această farmacie pe aceeași bază reală, să-mi câștig bunavoința și deplina încredere a onoraților mușterii, semnînd

cu distinsă stimă

Max de Knoblauch
farmacist diplomat.

„ORAVICIANA“

SOCIETATE PE ACȚII
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
— ORAVIȚA. —

Capital social	Cor. 550.000
Fonduri	, 335.000
Depunerii spre fructificare	„ 2300.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceeconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și personale
cu 6—8% netto.

Primește depunerii spre fructificare cu 4½% și 5%.

Darea o plătește institutul.

Răscumpără grătit orce fel de couponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă.

Expozitura la Vrană mijlocește împrumuturi de orice natură, regulează scadențe, primește depunerii spre fructificare și efectuește și alte operațiuni de bancă.

Banca „Plugarul” din Cacova

a introdus un nou ram de operațiune sub numirea

„Valoarea Română”

cuprins în următorii paragrafi:

§. 1.
Ca „Valoare Română” se primesc spre fructificare toate acțiunile institutelor acreditate atât din țară cât și din străinătate, se primesc hârtii de valoare, obligațiuni de stat, losuri prenotate la bursă, obiecte de aur și argint și orice fel de realități.

§. 2.
Toate acțiunile, hârtiile de valoare, obligațiunile de stat, și realitățile dacă sunt nominative, trebuiesc să se dorseze, sau trebuie provăzute cu act de cesiune.

§. 3.
Depunerile ca „Valoare Română” se fac pe timp de un an de zile cel puțin, după acest timp pe lângă observarea §. 11. se estradau valorile depuse nestrămutate îndărăt.

§. 4.
Baza de fructificare a „Valoarei Române” o dă sau nominalul sau cursul de zi a valoarei respective.

§. 5.
Percentul de fructificare a „Valoarei Române” îl stăvereste din caz în caz direcțiunea în conțelegere cu deponentul. Percentul stăverit ulterior se licvidează.

§. 6.
Direcțiunea garantează neschimbarea formei a valoarei respective pe timpul de depunere.

§. 7.
Direcțiunea își rezearvă dreptul de a ridica dividendă după acțiunile depuse ca „Valoare Română” dela băncile respective, precum și dreptul de a ridica eventualele interese sau câștiguri după valorile depuse și a le preda deponentului fără nici o detragere (afară de porto poștal și spesele efective).

§. 8.
Despre depunerile ca „Valoare Română” se estradă din partea institutului un libel de depunere în care se introduce anul, luna și ziua depunerii, numirea valoarei depuse, numărul, seria și datarea valoarei, numărul cupoanelor, numele proprietarului sau emblema eventuale condiții de depunere și etalonul intereselor. Libelul se subscrie conform statutului.

§. 9.
Despre pierderea libelului, are să se facă îndată arătare la institut și până în 30 de zile are să se dovedească că sa început la tribunal procesul de nimicire conform legii comerciale, căci la caz contrar valoarea la scadență se poate fără niciun drept de regres a se estrada prezentatorului de libel.

§. 10.
Pe „Valoarea Română” depusă la institut pe lângă prezentarea libelului de depunere se poate cere împrumut. Împrumutul se acoardă din caz în caz de direcțiunea institutului, care hotărăște durata și condițiile împrumutului. Însărcinarea valorilor se contează în partea II. a libelului de depunere. La ridicarea din depunere trebuie achitată sarcina prenotată în partea II. a libelului.

§. 11.
Abzicerile „Valoarei Române” au să se facă reciproc dela 2000—5000 cor. cel puțin cu 15 zile înainte de expirarea termenului de un an, dacă sunt dela 5000—10.000 cor. cu 30 zile, dela 10.000—20.000 cor. cu 45 zile, dela 20.000 în sus după învoirea stăverită cu direcțiunea.

§. 12.
Depunerile ca „Valoare Română” pe timpul de depunere sunt indievabile și nu se pot sequestra.

§. 13.
Proprietarul pe lângă predarea libelului de depunere a „Valoarei Române” poate se încredințe direcțiunea institutului și cu vinzarea valoarei depuse stăverind condițiile de vinzare în scris.

§. 14.
Drept de abzicere a depunerii „Valoarei Române” are proprietarul libelului, sau următorii lui legal în caz de moarte. În caz dacă abzicerea s'a făcut în mod legal după expirarea termenului de abzicere să estradă fără nici o răspundere prezentatorului libelului.

§. 15.
Dacă valorile abzise înainte de finea anului, în timp de 30 zile dela abzicere nu s'ar ridica, precum și dacă înainte de finea anului de depunere cu 30 zile, nu s'ar anunța repășirea, atunci valorile se consideră ca depuse pe încă un an nou și se fructifică mai departe.
Din ședința direcțiunii ținută la 7 April 1910.

DIRECȚIUNEA.

Anunt.

Cele mai bune, mai moderne și mai durabile

ghete și cizme

numai la mine se pot căpăta. În magazinul meu am tot felul de ghetă, lucrăte exclusiv în atelierul meu.

După comande pregătesc ghetă amecane, vinătorești, ortopedă și alte feluri de ghetă de cea mai bună calitate, ca: ghetă de tină, camașle, ghetă de zăpadă, ghetă comode, etc.

Prețuri solide și moderate.

x-36

Cu stimă

BENEDICT CSONGĂR

Oravița.

De vinzare o mașină de cusut pentru păpucări cu prețul de 50 cor.

Ghete — Kóbrák

Au sosit

ce e mai moderne

costume pentru domni,
costume pentru băeți,
pardisiuri pentru domni,
pardisiuri pentru băeți,
Gulere pentru domni,
gulere pentru băeți,
Ghete pentru domni,
ghete pentru dame,
ghete pentru copii
Cravate, gulere, manchette

în magazinul bogat asortat la
IULIU WEISZ, ORAVIȚA

Ghete Tip-top.

Pardisiuri pentru dame și gulere.

Mare asortiment în umbrele și parapleuri.

40.000 cor.

poate câștiga fiecare membru la
„NOROCUL ROMÂNULUI”.
Informații dă „PLUGARUL” societate pe acții
în Kákova (Krássó-Szörény m.)

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și sapunul american**, care depărtază de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Licitație minuendă.

Direcțiunea institutului „Cassa de păstrare s. p. a. din Sasca-montană”, pe baza planului și preliminarului din posesiune-î, dorind a edifica casa institutului, atrage și pe calea aceasta atențiunea întreprinzătorilor diplomați, că spre acest scop va ține licitație minuendă verbală în **12 Mai c. la orele 10 a. m.** în localul institutului din Sasca-montană

Prețul eschierărei e 28528 cor. 65 fil. Doritorii de a lua parte la licitație sînt datorii a depune la cassa institutului o cauciune de cel puțin 10% din prețul eschierărei în bani gata ori hirtii de valoare.

Păn' la termenul ficsat să pot da oferte și în scris pe lângă depunerea cauciunii amintite, notînd, că condițiunile îi sînt cunoscută oferentului.

Planul, preliminarul și condițiunile se pot vedea în orice zi în cancelaria institutului în orele oficioase.

Direcțiunea își menține dreptul de alegere dintre ofertele făcute atît verbal cit și în scris.

Direcțiunea.

Prăvălia Ignatie Feldmann în Oravița.

Mare depozit de coloniale și tot felul de articole de băcănie. Marfă escelezentă, cu prețuri o o absolut solide. o o Secție separată pentru negustori. Vinzare engrois (în mare). Vol, mătăsuri, aur pentru brodat dantele cu prețurile dela fabrică. Cea mai mare casă în branșa aceasta pe piața Oraviții.

Magazinul principal. Telefon Nr. 19.

Depozitul principal și magazinul în casa proprie. Înainte la Peter Șandor

Un ucenic (șagîrt)

din casă bună, care să aibă și școală îndestulitoare, se primește la

MAX SITTNER

tiplărie (Tischler) de mobile și pentru zidiri în Oravița.

Filiala Telefon Nr. 51. Înainte la Ioh. Woth.

Opuři și broșuri

Se recomandă
a executa următoarele:

Foři periodice

INVITĂRI.

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice,

ce se țin de această branșă

PROGRAME.

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „PROGRESUL”

societate pe acții

piata mare (îngă Moara de foc)

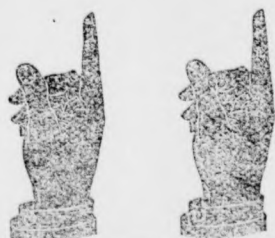
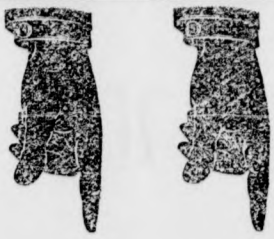
• Diferite tipăriuri pentru bănci

Comandele primite se efectuesc cu promptitudine și cu conștiință.

Cărți în comisiuni

PREȚURI MODERATE!

Panglici pentru morți

PREȚ-CURRENTURI

în or ce limbă.

NOTE

STATUTE * LIBELE

CIRCULARE

AFIȘE

CĂRȚI DE VISITĂ

diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMĂ

OBLIGAȚIUNI

Banca „ANCORA” S. p. a.

în Gataia,

o pîrghie nouă pentru ridicarea bunăstării din Gataia și împrejurimea ei frumoasă.

Ancora va da împrumuturi ieftine pe cambii, pe intabulări, pe obligațiuni, și cu amortizație pe 10, 15, 20, și 30 ani.

Ancora va înființa și o secție a asigurărilor de vite, sub scutul »Plugarului« din Cacova.

Ancora se va îngriji, ca economii după moartea lor să nu lase urmașilor averea însărcinată cu datoriile, înfiinșind și o tovarășie de ajutorare reciprocă pe cazul de moarte.

Ancora va avea în vedere și ajutorarea industriei de casă, acvîrînd pentru țărance mașini de tors, de țesut, și de impletit ciorapi, mătăsuri ș. a. îngrijindu-se totodată și de instruirea lor în felurite lucruri de mină.

Ancora va cumpăra și va vinde tofelul de hîrtii de valoare: acții lo-suri, etc.

Rugăm pe frații noștri Români din acest ținut, să ne deschidă ușa cu încredere, avînd a fi întîmpinați cu dragostea de frate care ne-a îndemnat a ridica acest așezămînt românesc, reclamat de lipsuri arzătoare.

Direcțiunea.